

**ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚΤΗΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ
ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 2021»**

Προοίμιο. ΕΠΕΙΔΗ, στα άρθρα 2 και 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) της οποίας η Κυπριακή Δημοκρατία αποτελεί μέλος, κατοχυρώνεται η αρχή της ισότητας των φύλων ως βασική αξία της Ένωσης,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, στο άρθρο 8 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) προβλέπεται ότι η Ένωση σε όλες τις δράσεις της επιδιώκει την εξάλειψη των ανισοτήτων και την προαγωγή της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, η Κυπριακή Δημοκρατία με τον υπ' Αριθμό 78(III) του 1985 Νόμο έχει κυρώσει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών του 1979 για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών (CEDAW), η οποία απαιτεί όπως τα κράτη μέλη λάβουν όλα τα απαραίτητα μέτρα προς εξάλειψη των σεξιστικών στερεοτύπων και των πατριαρχικών κοινωνικών προτύπων που διατρέχουν κάθε πτυχή της δημόσιας ζωής και την προαγωγή μέσω νομοθετικών πρωτοβουλιών της ισότητας των φύλων,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, στους στόχους που διατυπώθηκαν στη Διακήρυξη και στην Πλατφόρμα Δράσης του Πεκίνου που εγκρίθηκαν από την Τέταρτη Παγκόσμια Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για τις

Γυναίκες (1995) και ιδίως στην Έκθεσή της Πεκίνο +20 Περιφερειακής Αναθεωρητικής Διάσκεψης για την Ευρώπη, η οποία οργανώθηκε από την Οικονομική Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη το 2014, κατεδείχθη ότι τα στερεότυπα που καταλήγουν σε διακρίσεις παραμένουν ευρέως διαδεδομένα και επηρεάζουν την εκπαίδευση και τη συμμετοχή των γυναικών στην οικονομία και στη δημόσια ζωή,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, η Κυπριακή Δημοκρατία με τον υπ' Αριθμό 14(III) του 2017 Νόμο έχει κυρώσει τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας, η οποία απαιτεί από τα κράτη μέλη να αναβαθμίσουν το νομοθετικό τους πλαίσιο προς εξάλειψη των έμφυλων διακρίσεων και εκμηδένιση των στερεοτυπικών αντιλήψεων περί κατωτερότητας του γυναικείου φύλου,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, παρά ταύτα διαπιστώνεται ότι, η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε κάθε επίπεδο της κυπριακής κοινωνίας με απώτερο στόχο την αντιμετώπιση των συνεχιζόμενων ανισοτήτων δεν προωθείται επαρκώς και/ή δεν προωθείται καθόλου, ούτε στις επιλογές πολιτικής ούτε στη λήψη αποφάσεων ή στις διαδικασίες και πρακτικές,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, ως αποτέλεσμα των ανωτέρω, κρίνεται επάναγκες η έμφυλη διάσταση του φύλου να ενσωματωθεί στην κυπριακή

δικαιϊκή τάξη και συνακόλουθα να αποτυπωθεί τελεολογικά και γραμματικά, πλήρως, αφού είναι επιστημονικά παραδεκτό ότι το δίκαιο σφυρηλατεί τις κοινωνικές σχέσεις μεταξύ των δύο φύλων και ανάλογα με την έμφαση που δίδει στην ισότητα ή στην ανάδειξη της διαφοράς, οδηγεί σε διαφορετικά αποτελέσματα όσον αφορά τις διακρίσεις κατά φύλο, ταυτότητα και ρόλο,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, βάσει του άρθρου 35 του Συντάγματος οι νομοθετικές, εκτελεστικές και δικαστικές αρχές της Δημοκρατίας υποχρεούνται να διασφαλίζουν την αποτελεσματική εφαρμογή των διατάξεων του Μέρους ΙΙ του Συντάγματος περί των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και Ελευθεριών και στο πλαίσιο αυτό να έχουν ως πρώτη μέρη τους, με τις πράξεις τους να διαλύουν τις παγιωμένες στερεοτυπικές αντιλήψεις του δικαίου και να διασφαλίζουν ότι η διάσταση του φύλου όχι μόνο γίνεται σεβαστή, αλλά επιπλέον αποτυπώνεται πλήρως στα νομοθετικά κείμενα, στα κείμενα της διοίκησης, αλλά και στις δικαστικές αποφάσεις,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, συνακόλουθα επιβάλλεται σε όλα τα νομοθετικά κείμενα και εν γένει σε όλες τις πηγές δικαίου, πρωτογενείς και δευτερογενείς, να αποτυπώνεται γλωσσικά η ύπαρξη διαφορετικών φύλων, με απώτερο στόχο την εμπέδωση της ισότητας των φύλων και την εξάλειψη των στερεοτυπικών αντιλήψεων,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, το δίκαιο της ανάγκης δικαιολογεί τη διατήρηση της εξουσίας της Βουλής των Αντιπροσώπων να τροποποιεί μη θεμελιώδεις διατάξεις του Συντάγματος,

Για όλους αυτούς τους λόγους, η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος. 1. Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί της Έκτης Τροποποίησης του Συντάγματος Νόμος του 2022.

Τροποποίηση του άρθρου 35 του Συντάγματος. 2. Το άρθρο 35 του Συντάγματος τροποποιείται με τη μετατροπή του υφιστάμενου κειμένου αυτού σε παράγραφο 1 και την προσθήκη αμέσως μετά της ακόλουθης νέας παραγράφου:

«(2) Η δέουσα ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στις πράξεις εκάστης των ως άνω αρχών και η πλήρης αποτύπωσή της από γραμματικής και τελεολογικής απόψεως συνιστά υποχρέωση της νομοθετικής, εκτελεστικής και δικαστικής εξουσίας ως νόμος ήθελε ορίσει για τα περαιτέρω.»

Κατατέθηκε στην ολομέλεια της Βουλής στις

ΤΙ/ΓΧ

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Σκοπός της παρούσας πρότασης νόμου είναι η τροποποίηση του Συντάγματος, ώστε στο πλαίσιο των διεθνών υποχρεώσεων της Δημοκρατίας για λήψη νομοθετικών μέτρων προς εξάλειψη των ανισοτήτων και προαγωγή της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών μέσω της εξάλειψης των σεξιστικών στερεοτύπων και των πατριαρχικών κοινωνικών προτύπων, να καταστεί σαφές ότι η ενσωμάτωση της έμφυλης διάστασης του φύλου στις πράξεις κάθε αρχής αποτελεί πρώτιστη υποχρέωση εκάστης.

Όπως είναι γνωστό, το δίκαιο στην ολότητά του πάσχει από «φυλετισμό», γεγονός που αντικατοπτρίζεται στον τρόπο διατύπωσης αυτού και στις πλείστες των περιπτώσεων στο γράμμα αυτού, όσο και στις «σχέσεις» του προς το γυναικείο φύλο, με συνέπεια την περαιτέρω παγίωση των στερεοτύπων των φύλων. Συναφώς, η φεμινιστική νομική σκέψη αμφισβητεί την ουδετερότητα και αντικειμενικότητα του δικαίου έναντι των γυναικών ακόμη και όσον αφορά τον τρόπο γραφής αυτού, ενώ κατά την ακαδημαϊκή θεώρηση το ερώτημα που τίθεται, εστιάζεται στο «[Τ]ι σημαίνει για την επιστήμη του δικαίου η επί αιώνες απουσία των γυναικών από την ψήφιση των συνταγματικών χαρτών, ή τη σύνταξη και ερμηνεία των νόμων,...» (Κραβαρίτου).

Σύμφωνα με την προβαλλόμενη σύγχρονη μεταμοντέρνα σχολή σκέψης, το δίκαιο αποτελεί τον κύριο δημιουργό των ταυτοτήτων και ιεραρχιών, περιορίζοντας στο ελάχιστο τη σημασία της φύσης και υποστηρίζοντας ότι το φύλο δεν είναι τίποτε άλλο από μία κοινωνική κατασκευή, παρέχοντας έτσι τη δυνατότητα αποδόμησης των δικαϊκών κανόνων που ορίζουν τις έμφυλες διακρίσεις. Συναφώς, κατ' επίφαση μόνο ο νόμος θεωρείται αντικειμενικός και ουδέτερος, καθ' ήν στιγμή «... κρύβει και ταυτόχρονα δομεί ιεραρχίες και κατανομή εξουσίας.»

Υπό το φως των πιο πάνω, κρίνεται σκόπιμο, όπως στο πλαίσιο της συνταγματικής υποχρέωσης των νομοθετικών, εκτελεστικών και δικαστικών αρχών της Δημοκρατίας

βάσει του άρθρου 35 διασφαλίζουν την αποτελεσματική εφαρμογή των συνταγματικά κατοχυρωμένων θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών, εξειδικευθεί ότι στην εν λόγω υποχρέωση εντάσσεται η μέριμνα για την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στις πράξεις εκάστης.

Αννίτα Δημητρίου

Πρόεδρος

Βουλής των Αντιπροσώπων